

ЛЕМКОВСКА
ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

ВАНЬО ПЕПЕРИЦЯ
КОМЕДІЯ В III АКТАХ.

Из правдивых, можливых и смішных приключений в житю лемковской еміграции в Америці в минувших и теперішніх часах.

•
Типография Лемко-Союза
556 YONKERS AVE. YONKERS, N. Y.

ЦІНА 30ц.

Издание Лемко-Союза.

— 1960 —

ВАНЬО ПЕПЕРИЦЯ

КОМЕДИЯ В III АНТАХ.

Із правдивих, можливых і смішних приключень в життю лемковської еміграції в Америці в минувших і теперішніх часах.

Составили:

*Николай Цисляк, Даниил Журав
и Стефан Кичура*

ОСОБЫ:

ВАНЬО ПЕПЕРИЦЯ, в кождой сцені старший віком.

НОВОПРИБЫВШИЙ, на половину молодший.

ВАСЕР, салуниста в Нью Йорку,

ДОМКА, вейтерка в його салоні,

ПРЕДСІДАТЕЛЬ виборчого комитета,

ГРИЦ и ПЕТРО — хлопи,

МАРИНА и АННА — жены,

БУБНАР и МЕСИНДЖЕР.

З або більше хлопов и жен до комитету без роль.

Сцена представляє салону Васера в Нью Йорку: бара и пару круглых столиков. При подносі занавісы Васер за баром мыє шклянки. При заднých столах сідят люди, ідят п'ют, бесідують меже собом. При передньом столі сідит Пепериця, докончує хлипати супу, знімат білый вытерак зо шиї, утерат уста. Потом дає сигнал вейтеркі, ударюючи лыжком по мисяти:

ВАНЬО ПЕПЕРИЦЯ И НОВОПРИБЫВШИЙ

Рисунок бесіды Ваня Пепериці с Новоприбывшым в салоні Васера в Нью Йорку, спохвачений пером єдного из наших молодих рисовщиків-артистов так, як он их виділ в часі представления на сцені в КРА Центрі в Юнкерс, Н. Й., дня 8-го марта 1959 року.

АКТ I.

СЦЕНА 1.

(Приходит вейтерка Домка с записком)

ПЕПЕРИЦЯ (показуючи пальцом, кличе єй ку собі):

ДОМКА (оператся єдном руком на стол, другом на пле-
чо Ваня Пепериці): — Вы уж скінчили, пане Пепериця?

ПЕПЕРИЦЯ: Што ся росходит ідла, то єм скінчил, моя
Домцю. Яку шкоду мам заплатити?

ДОМКА: — Препрашам а яку супу сте мали: бурачкову,
ци горохову?

ПЕПЕРИЦЯ: — Та ци я знам, яка была. То не моє діло
интересоватися, яку кто супу варит...

ДОМКА: — Але сте высербали всьо, то мате знати, яка
была.

ПЕПЕРИЦЯ: — Та єм высербал, бо єм был голодный,
але мыдлом было єй чути...

ДОМКА: — О, як так, то мали сте бурачкову супу, бо
гороховой супы чути газолином.. . Прииде вам заплатити
пятнадцет центов. (Жде на гроши).

ПЕПЕРИЦЯ (вynимат с кишени долляра, дає єй и обома
руками тримат єй за руки): — решта для тебе, голубонька,
красотна! . .

ДОМКА: — Дякую барз гарді, всевеликий пане, Ваню Пе-
перицьо! (Кланяється). Вы, як вижу, николи мене за услугу
не забываете выгнагородити... .

ПЕПЕРИЦЯ: — А то зато, голубочко моя, бо я тя барз
рад мам, я тебе рад слухам, а ище веце был бы-м рад тебе
міцно обняти и поцілувати. Я навет не дбам, яку супу мі даєш,
чым єй чути: мыдлом ци газолином, бодай єм на тя посмот-
ріл, то сердце так бъєся, чудесны наскокуют мысли в мою го-
лову... .

ДОМКА: Не бесідуйте так, всечестный пане Пепериця.
Вам треба знати, же я ище о стисканю, обниманю, або цілуван-
ню ани не думам.

ПЕПЕРИЦЯ: — Але я думам, Домочко моя. Дасть мі
“кисса”, голубочко моя?

ДОМКА: — Нигда в світі!

ПЕПЕРИЦЯ: — Што ты?! Не машь мя рада? Не любишь, же ту приходжу?

ДОМКА: — Мам вас рада, всевеликий пане, Ваню Пеперицю. Люблю, же ту приходите и великий дар мі даєте, але цілуватися и обниматися з вами я не люблю.

ПЕПРИЕЦЯ: — Бо-с ище не пробувала зо мном цілуватися, але будеш рада и повеселієш, як спробуєш... Ну, хоц раз. (Тягне ей ку собі, хоче єй цілувати, она не даєся).

ДОМКА: — Ани раз!

ППЕРИЦЯ: — Домцю, ты мі того не роб. Поцілуй мя так, як цілуєш других паробков.

ДОМКА: — Пусте мя, бо я не ваша жена, ани не ваша любовниця. (Вырываетя, мече на нього доллара и утіче до кухни) .

СЦЕНА 2.

Тоты без Домки.

ПЕПЕРИЦЯ (сам до себе): Што за свинство, така робота! Других цілує задармо. Сам єм виділ, як на силу цілувала других паробков, а мі, што так гарді до ней отзивамся, даю єй великий "тип", што так єй сердечно люблю — не дастся поцілувати, утіче от мене, кричит и такий стыд мі робит перед публиком... А я єй люблю, як дітину, не лем, же повний пуллярес с грошами бы-м єй отдал, але и моє живе сердце, як бы того треба было. Про Бога святого, та чом она не може розуміти мою любовь, мою душу? (Встає повольно, подходить до Васера): — Мистер Васер, дайте мі шклянку пива!

ВАСЕР (поставил пиво на бару): — Пиво свіже, як зметана!

ПЕПЕРИЦЯ: — Та пиво свіже, але супа ище с тамтого тиждня. Єдну чути мыдлом, другу газолином, третью нафтом, четверту просто помыями. Вшитким вашого ідла чути.

ВАСЕР: Што то значит — вшитким? Не добра супа?

ПЕПЕРИЦЯ: Барз недобра, паскудна.

ВАСЕР: То на том вам зашло непорозуміння с Домком?

ПЕПЕРИЦЯ: Як вы знаете?

ВАСЕР: — Допевна не знам, лем єм так зауважил...

ПЕПЕРИЦЯ: Як хочете знати, то я вам повім. Знате, мистер Васер, чого я ту у вас постійним костумером?

ВАСЕР: — Тото, што я бы хотіл знати.

ПЕПЕРИЦЯ: — То я вам повім. Я ту не іду, же мате добру супу, бо єй не мате, або, же мате свіже пиво. Ту доокола вас полно сальонов и рестерантов. Мі ближе через улицу до доброго рестеранту, где мают вшитко свіже, и на семой стриті, и на Ст. Маркс Плейс и на девятай улиці и на евню Ей и на Першой евню, всяди дают добри істи, добри пити и недорого.

З никого скору не друт. Я тут приходжу лем зато, бо я люблю туту вашу Домцю, што мя услугує. Але так, як она мене днеска обслужила, то веце не буде, бо я тут веце не приду. Нигда мя тут не будете видіти. (Бере пиво, иде сідати коло свого стола. Васер зовнит на Домку):

СЦЕНА 3.

Тоты и входит Домка

ВАСЕР (найперше шепче до Домки, а потом кричить голоснійше): — ...так с костумерами ся обходить?...

ДОМКА: — Я не розумію, што от мене хочете.

ВАСЕР: — Як не порозумієш, то в мене місця для тебе не буде.

ДОМКА: — Але, бійтесь Бога, та-ж он хотіл мене цілувати.

ВАСЕР: — То треба ся цілувати... Што поцілує, то буде його, а што остане, то буде твое...

ДОМКА: — О матичко Боска! Та я не мышліла, же я нато ту роблю, и же я мушена и тото выполнять.

ВАСР: — Вшитко мушена-с робити... Бизнес есть бизнессом. Не буде костумера, не буде бизнесу, не буде салони, то тебе ту тогди не треба. А где підеш? Роботу днеска не так легко найти.

ЛОМКА: — Но, ради Бога, та што мам робити?

ВАСЕР: — Иди и зараз перепрос Пеперию Ваня.

ДОМКА (подышла ку Пепериці): — Та перепрашам, што ся стало...

ПЕПЕРИЦЯ: — Лем так просто? А где усмішка до мене на перепросини, га?

ДОМКА — (усміхатся).

ПЕПЕРИЦЯ: — А где поцілунок?

ДОМКА (цілує в лиці).

ПЕПЕРИЦЯ (наставят друге лице): — И в друге.

ДОМКА (цілує в друге лице).

ПЕПЕРИЦЯ (встає, обнимат Домку): Ты мене поцілувала перше, теперь я тебе поцілюю. (Цілує єй в обі лиця): А наостатку обое разом поцілуюемся. (Цілує в уста долго, потом веселый, веде Домку ку "джуд-баксі", впускает монету, музыка грає. Пепериця и Домка танцуют. Домка весело подсміхуєся. Идут до танцу и другие люди с поза стола).

СЦЕНА 4.

Тоты и Новоприбывший.

НОВОПРИБЫВШИЙ (стає коло бары, получил пиво, п'є и призерається на танцуючих, посмішкуєся и штоси бесідує с Васером, который показує пальцом, як бы познакомлял го, кто тоты люде. Як музыка окончилася, Пепериця тягне Домку до бары. Домка, увидівшы Новоприбывшого, потягла их обох

ку столу, познакомлят их).

ДОМКА: — Певно, же вы ся оба ище не знате. Сідайте, я вас познакомлю. То єсть всеславный пан Ваньо Пепериця, знаний на цілу Америку, Канаду и старый край. А то єсть Новоприбывший. (Витаются, Домка вымыкат до кухні).

ВАСЕР (начинат доносити пиво до стола. Пепериця и Новоприбывший пьют и бесідуют).

НОВОПРИБЫВШИЙ: А то вы, пане Пеперицьо? Ах, я Вас знаю! Читаю газеты...

ПЕПЕРИЦЯ: — Ах, а я вас не знам, Новоприбывший. Што то таке єсть?

НОВОПРИБЫВШИЙ (здивувано): — Як то? Вы не знате, кто Новоприбывший?

ПЕПЕРИЦЯ: Вера Боже, не знам! Перший раз чую.

НОВОПРИБЫВШИЙ: — Та то людина, недавно прибула до Америки. Длятого ей называют "новоприбывшом".

ПЕПЕРИЦЯ: — А вы не крещеный, Новоприбывший? Не мате свого імени?

НОВОПРИБЫВШИЙ: Так, я крещеный, бійтесь Бога, як можна так выражатися! Я людина новоприбывша...

ПЕПЕРИЦЯ: — То тепер розумію. То я буду староприбывший?...

НОВОПРИБЫВШИЙ: Так, точно пане Пепериця.

ПЕПЕРИЦЯ: — Не пане Пепериця, а пане староприбывший, так мя называйте, то ся договориме. Лем, же я ся свого імени не встыдам.

НОВОПРИБЫВШИЙ: — И я ся не встыдам, але роблю то с практичної стороны. Днеська світ, пане Пеперицьо, живе и може жити, лем практично, не так, як даколи?

ПЕПЕРИЦЯ: — Што то значит? Хибалъ мы не живеме практично? Іме, пьеме, гуляме. Робиме вшитко того, што нам до життя потребне.

НОВОПРИБЫВШИЙ: Напротив, вы вшитко робите по старому. Вот, напримір, я зашол ту, а вы танцуєте, пьете, істе и кохатесь, чисто так, як робили ваши діди и прадіди. А мы хочеме чисто по новому, по новоприбывшому...

ПЕПЕРИЦЯ: Як то по новоприбывшому? Виджу, же и вы пьете, істе, убератесь и разом зо мном за єдним столом сідите.

НОВОПРИБЫВШИЙ: — То правда, але я инакше думам. Я не того робю, што думам. Жебы вам объяснити, як вы долго, пане Пеперицьо в Америці?

ПЕПЕРИЦЯ: — Не пане Пепериця, а пане староприбывший, добре?

НОВОПРИБЫВШИЙ: — Най буде так, добре. (Пьют и здоровкают).

ПЕПЕРИЦЯ: — Звідуєте, як довго єм в Америці, то 20 років, а што таке?

НОВОПРИБЫВШИЙ: — Яке богатство вы мате? Мате свою машину, каменицу и пів міліона в банку?

ПЕПЕРИЦЯ (здивувано): — Што ты с быка упал?

НОВОПРИБЫВШИЙ: — Што то значит упал с быка? Я всього в Америці пів рока, а у мене уж єсть своя машина, своя камениця и близко пів міліона в банку.

ПЕПЕРИЦЯ (здивувано подскочил): — Ты тото называш всю по новому? Дай руку, брате, бо и у мене даколи была своя машина, и то не хоцъяка, а первой классы "Кедлак", своя камениця и десятки тысяч, як не сотки долляров в банку, але як ты побудеш двадцет роков в Америці, то на тото зайдеш, што и я. Ище раз дай руку, бо нам обом на єдно вийде. (Стискат му руку и трясе).

НОВОПРИБЫВШИЙ: — Чекайте, бо я не розумію...

ПЕПЕРИЦЯ: — В том то и біда, же не розумієш. Але тонич, бо час свое зробит. Єдно, што ти найперше треба зробити, то оженитися зараз. Ми то устроиме. Бо я, як видиш, туту ошибку зробил, што не ожеил єм ся за молодших роков, и не было мі кому того богатства пильнувати, то вшиткоко, вера Боже, дівчата забрали, а тепер на старши роки уж мя никотра не хоче, же не мам любви и темпераменту, а головно — грошей.

НОВОПРИБЫВШИЙ: — Што то значит — любов и температура? Што то значит женячка? Вы все по старому. По што мі женитися, коли то можна світ устроити по новому: жити и ходити собі свободно.

ПЕПЕРИЦЯ: — Видно, же ты мене, а я тебе, не розумієме, але може ся даколи порозумієте. (Іде ку "джуд-баксі", музика наново заграє).

СЦЕНА 5. Тоты и Домка.

ДОМКА (летит просто к Новобрибывшому, бере го до танцу и час до часу на силу цілує го, он ся отперат, но при конци уж ся поддал).

ПЕПЕРИЦЯ (подошол к Васеру): Такий то світ, мистер Васер. Даколи я летіл на кони верхом, а днеска он, а завтра други возмут верх.

ВАСЕР. — А я, як єм наливал палюнку вчера, наливам днеска, буду и завтра...

(Занавіс — конец I Акта).

АКТ II.

Церемонимальне введеніе кандидата до Конгресса Ваня Пепериці на сцену. Молоды бубнаре и музыканты ма-шеруют ку сцені на першом представлению "Ваньо Пепериця" в Юнкерс, Н. Й., в 1959 р. Пепериця в пе-лерині, в "буцах" от болота на ногах, с парасольком и лампашом в руках, в капелюху с пюрками, подає руку гостям. За ним слідуют плакаты на жердях. Всі выходят на сцену, где "кандидат" выголошат пе-редвыборчу бесіду.

(Ище перед открытием занавісы незамітно сидят меже публиком пару людей, котры в часі акта на запрос Пепериці Ваня будут му задавати вопросы. Други пару людей могут роздати всім присутним летучки, або и специально приготовлены отзнаки с именом Пепериці. В летучках выложена його программа на конгрессмена. По боках коло сцены могут двое держати на жердях надписы: "Голосуйте на Ваня Пеперицю". Коли всьо готово, куртина открыєся).

СЦЕНА 6.

(Сцена представлят выборчу канцелярию. За долгым столом сидят около 8 людей. За ними на стіні великий напис "Пепериця фор Конгресс". На фронті сцени высокий столик,

при котром кандидаты выголошают бесіды, на столі збанок води. При столі стоїт предсідатель, б'є киянком и начинат бесіду).

ПРЕДС. — Дорогы братъя граждане нашего міста и оконицы! Як вам знако, то мы всі ту зышлися на тото надзвичай важне собрание, яке знає история людства, штобы помочы выбрать нашого власного заслуженнаго, знаного на цілый світ, Ваня Пеперицю, до Конгрессу. Он есть чудесна людина, не боится гамбу отворити даже там, где не треба, а где треба, то просто душу за людей, за граждан — отдаст. Он та-кий человік, што мае и чувство, розум, а найважнійше, же має сердце! Он есть така людина, што послідню сорочку бы Вам дал, а и так назве себе счастливым чловеком, абы лем мог жити для Вас... (Ту начался шум, бо с поза сцены даются чути, што раз голоснійше удары по бубни). Я перерву свою бесіду, бо вірю, што наш кандидат уж иде.

СЦЕНА 7.

(Бубнар входит, а за ним двох хлопов несут на жердях велики баксы с надписом "Голосуйте за Пеперицю". За нима входит сам Ваньо Пепериця, машерує на середину сцены. За ним входит Новоприбывший и с тиха сідат собі недалеко дверей. Пепериця подає руку предсідателю. Присутни на сцені завзято бьют в долоні. Пепериця сідат на приготовлене місце. Предсідатель утишат публику. Пепериця в пляскатом капелюху с перком, через плечы накинута пелерина в роді чугы, на ногах високы скірні от болота. В руках повна вализка с папірьом — программом и бесід).

ПРЕДС. — А тепер, дорогы мої граждане, надышла година нашого счастья и мы всі чекаме с великим нетерпінем почuti слов нашого будущого конгрессмана. Я маю велику честь представити вам нашого найбольше любимого приятеля, мудреца и філософа — Пеперицю Ваня. Так ту есть наш конгрессман Джон Пепериця. (Начинат сам бити в долони и провадит Пеперицю на перед. Пепериця винимат папіря с вализки, кладе на столі, наливат до шклянки води, выпиват. Обертатся в сторону предсідателя):

ПЕПЕРИЦЯ: — Мой предсідатель, (звертатся до публики) и вы мої дороги граждане, вірте мі, што то есть найліпша горілка, яку я даколи пил, отколи я пришол из Джерзи Сити. (Жде хвильку): Так, дорогы приятели, граждане, я по-требую ваших голосов, бо я хочу быти конгрессманом. Вы звідатесь, же чого. (Гримнул пястю о стол): Длятого, же чо-го вы мате выбирати кого другого, як я можу быти найліпший конгрессман, якого ище нигде на світі не было. Я можу

зробити всю таке дашто, што мой противник николи не може зробити.

НОВОПРИБ. — (Двигат руку до горы): — Пане Пепериця, в справі формальний!

ПЕПЕРИЦЯ: (Озератся на него): Я не дбам, в якой справі, я хочу знати, ци ты за мном, ци против мене?

НОВОПРИБ. — Я того вам не повім...

ПЕПЕРИЦЯ: — Як не повіш, то сідь тихо. А ви, братя і сестри граждане, звідуєтесь, чом я хочу быти конгрессманом? То зато, бо я знам чека подписать в тот час, коли мой противник кладе крестик. Вы думате, же он знає, што робить? Вы думате, же он читал законопроект число 7384. И хоц не читал, але голосувал за ним. (Злостно): Всьо, што он знає, то наняти три секретарки, чтобы вели му книжку на рахунок ваших росходов. (Подносит руки в гору): Боже мой! Он ходит в теперішних виборах, цілує діти, аби матери думали, што он добрий для дітей, и жебы голосували на него. (Опустил руки, усміхується, розглядається на сторони): Он должен поводитися совсім інакше, так, як я, не цілувати діти, бо они маленькі, а право заказує беспокоїти "тинейджерс". Я люблю поцілувати, то ся ма розуміти, але красиву дівку, што уж має дас 20, або 25 роков. И люблю жены цілувати, бо они уж стары, то знают, што робят. (Сміється). И они то, вера Боже, любят. (Перешолся кус, выпил горілки). Правда, же Вы жены, вшитки любите мя цілувати? Вы всі можете поставати собі в ряды и я поцілую вас єдну за другом, и аж тоді Вы познате, што цілує вас будущий славний конгрессман — сам Ваньо або Джон Пепериця!

НОВОПРИБ. — Але, пане Пепериця, в справі формальний...

ПЕПЕРИЦЯ: Сядеш сой ци ніт!? Ты уж перше звідувался в той самой справі. (Показує на Новоприбившого): Он ся боит, же я його жену поцілую. Вы хлопи не бійтесь, што я вам ваши жены позаберам, лем зато, же я люблю жены... Смотте, кілько радости им справите, а в тот сам час вам всім поможу... (сміється): Лем чекайте, як домів вернетесь, то увидите, же они николи того виборчого сезона не забудут.

А теперъ вы жены, всі жены, я хочу, жебы кажда з вас голосовала на мене, бо перших с той группы я зроблю свояма секретарками, розуміється, не вести книжки, а вестися зо мном попод руку, а як они будут женаты, то могут потом просити о специальну пенсю.

И што вы думате, же мій противник зробил для вас, отколи был выбраний до Конгрессу. Всьо, што зробил, то то, же домагался, абы перенести столицу до Бруклина. А чом?

Ваньо Пепериця, яко “кандидат” до Конгресса, виголошат бесіду, переполнену хвальбами, обіцянками и нисенитицю. При столі сідит предсідатель, а за ним ціла лава членови виборчого комітета. Никому недовірчий, даже самому собі, Новоприбувший, сідит забочений при дверях. (Сцена з представлений Ваня Пепериці в Юнкерс, Н. Й. в 1958 року).

Чом он хоче ёй переносити до Бруклина, коли Філадельфія ближе? А друге, што хотіл, аби статую Свободы обернути лицом до Європы, бо му світит до окна в ночы, а он того не любит. А чого не любит, то можете ся сами догадати. Ци вы хотите выбрать того человека конгрессманом, который вам хоче світло одобрати? Вы знаете сколько ваша електрика буде вас тогда коштувати? Ци вы хотите такого конгрессмана, который Білы Дом хоче перенести до Бруклина и сам не зна чом?

Пару днів тому, он обіцял вигбудувати мост понад Деланси стриту, бо он хоче тоты червены и зелены світла (вымахує руком в бок) усунути, а то лем байка, бо того зробити не може. На што нам моста понад улицу? А сколько он достане комишен от контрактора? Дайте мі в руки тоту справу своим голосованием.

Як я буду выбранный, то перший мій законопроект буде найважніший. Я постараюсь о такий закон, што кождый граж-

данин от того дня, коли народится аж до 25 літ буде уважатися малолітним и не сміє робити. От 25 літ до 65 літ буде брати пенсію. (Комітет клепле). От 65 літ до 85 літ получит вакации от пенсии, безплатне мешканья в готелю, ідло и транспортацію до всіх частей нашого краю. От 85 літ до глубокой старости, уж буде ваше діло. Я думам, што я учинил дост, щтобы помочи всім. Што вы на то? (Прикладат долонь до уха, слухат, што публика скаже).

НОВОПРИБЫВШИЙ: — Пане Пепериця, я в справі формальної:

СЦЕНА 10.

(Влітує Новоприбывший, а за ним помалы сходяться всі решту акторы, и слухают истории Пеперици).

НОВОПРИБ. (радостно витат Пеперицю обома руками): Витайте, сердечно витайте, пане конгресман Пепериця, с счастливым поворотом из Місяца! Росповідайте всечестний пане Пеперицю, што там нового на Місяцу.

ПЕПЕРИЦЯ: З Місяца вшитко на Землю видно, бо то з небесной высоты, а з небесной высоты всю видно. Виділ ём вас пару ночей тому назад, як сте в парку в тіни Місяца под деревами бралися цілувати незнану вам кростку. Та ци не стыдно вам было братися до молодого дівчате? Там вшитки так думають, бо там люде не бесідуют, лем думають, што мы ту на земли жиєме безстыдно и сміются з нас. И я вас остерегам, як дальше то буде продолжатися, то Місяц перестане нам ночами світити.

НОВОПРИБ.: — Я не хочу знати о том, што дієся на земли, бо я ту жию, то знам, але повічте, як жиют люде на Місяци.

ВАСЕР: — Може дакто дашто хоче істи, або выпити?

ВСІ: Не хочеме нич. Хочеме найперше послухати нашого конгресмана Пеперицю.

ВАСЕР. — До фраса с таким бизнесом!

ГРИЦ (подає руку Пеперици): Рад вас назад на земли видіти.

ПЕПЕРИЦЯ: Вы повинны ся зо мном по місячному звычаю витати, бо там инакше ся витають. Найперше стискают єдну руку обома руками, потом другу руку обома руками, а потом тот, кого витате повтарят то само. (Показує то, як повідат). А тепер потряс ты мои руки.

НОВОПРИБ.: — Всеясный пане конгресман! . . .

ПЕПЕРИЦЯ: — Пропал бы ты и с твоим паньством!

НОВОПРИБ.: — Але пане добродію, я хочу вас похвалити, што вы перший пішли на Місяц провірити, ци там неє подрывной роботы...

ПЕПЕРИЦЯ: — Дурний ты! Там ниякой роботы неє. Там люде жиуют без роботы, а жиуют ліпше, як мы ту на земли. Там люде вірят в старого Бога и зато Бог дає им всьо, што не мусят робити. Всьо, што робят, то призераются на нашу землю.

НОВОПРИБ.: — Ой, йой- йой!... Та наш Ваньо доцяп одуріл на Місяцу! Бесідує, як бы с тамтого світа пришол!

ГРИЦ (до Новоприб.): Ты буд “сярап”.

ПЕПЕРИЦЯ: Добри єс му повіл. Все мі задає дурни вопросы. Як 20 років мі задавал “дурни питання”, так и теперь то само робит.

НОВОПРИБ.: — Але-ж я не дурний, я хочу знати, ци видно нашу Лемківщину з Місяца, и ци там выходят лемківськи газеты?

ПЕПЕРИЦЯ: — Та теперь єс задал мудрый вопрос! Лемківщину видно добре из Місяца. Она бідна и обдерта, але богата и счастлива, бо не грішна, як ты! А газет люде там не печатают, не читають, бо там люде жиуют вспольно, як проповідал Христос, як был на землі, а перед тым на Місяці.

НОВОПРИБ. (злапался обома руками за голову): — Йой Боже мой милосердный! Та ани газеты там не выходят. Та яка-ж там у них культура?

ГРИЦ: — Та цис- одуріл? Та на што им культуры, як там некультурных ани неє.

ПЕПЕРИЦЯ: — А як ви тово знате?

ГРИЦ: — Та лем так сам суджу, як слухам вас, бо таک сте повідали.

НОВОПРИБ.: — А ище в маленькой справі формальнай.

ГРИЦ: А бодай єс пропал с твоим справом!

НОВОПРИБ.: — А ци тоты, што з вами пішли на Місяц вернулися з вами на землю?

ПЕПЕРИЦЯ: — С тых, што были зо мном, то никто назад не вернул, бо всі там пожеилися и огромны маєтки сой набыли. Як хочеш дашто вартати, то сой куп от мене “шера”, бо я продаю. Там мы купиме таку велику небесну долину, где всі будеме жити згодно и весело, так як Бог приказує.

НОВОПРИБ.: Боже, Ваньо Пепериця зышол з розуму!

ПЕПЕРИЦЯ: — Не зышол єм з розума, але єм ся научил розума. Видите тово камінь? Оно ище ани не має свого имени, бо там на місяци никто таким ся не интересує, а я зато його принюс ту на землю, бо ту барз дуже людей вірят в камінь, который сердца не має, а не вірят доброму ділу, слову, не вірят в справедливость.

НОВОПРИБЫВ.: — А ци там строят даяки храмы на Місяцу?

ПЕПЕРИЦЯ.: — Ніт! Там люди признают власть Божу зо земли. Але раз, повідал мі старий чоловік, што начали будувати вежу до земли, але Богу ся того не сподабало, то позавязувал им языки, и же зато там люди николи не бесідують, лем думают.

НОВОПРИБ.: — Боже, наш Ваньо здуріл!

ГРИЦ: — Ты буд тихо, бо тя в морду стрылю. (До Ваня): Вы бесідуйте дальше.

ВАСЕР: — А щи продают горілку и пиво?

ГРИТ: — Ты дурний коню! Там люде не пьют ани не ідят.

ПЕПЕРИЦЯ: — А як ты знаш?

ГРИЦ: — Та бо вы так повідате.

НОВОПРИБ.: — А яку свободу там мают? Дозволяют партии: демократичну, социалистичну, радикальну, коммунистичну, нацистску, христианско-робочу и республиканску?

ПЕПЕРИЦЯ: — Теперъ єс поставил добрий вопрос. Повідам ти, же там партии мают велику свободу. Нигде на світі неє тілько партій, як на Місяцу. Где лем зайдеся двоє людей, то уж партія, бо веце, як двоим до партіи не вільно належати, же то бунт против власти, бо як бы там таки велики партіи дозволили, то бы місяц на єдну сторону перехилили.

НОВОПРИБ.: — Я уж вам повіл, же он здуріл...

ГРИЦ: — А я ти повіл, же тя в морду стрілю!

ВАСЕР: — Ноле ся не прозывайте, а будьте людьми.

НОВОПРИБ. (показує на Пеперицю). — Он не людина, бо з місяца пришол, то як може быти людином?

ГРИЦ (летит до Новоприбывшого, хоче го вдарити, но Васер му не дає. Домка ставят веце столов докупы, кладут фляшки, страву, наливают и честуются).

ПЕПЕРИЦЯ: Сідай, ты уж два разы звідувался тот са-мый вопрос. Гроши, то есть добра річ. Чом вы мене не вы-берете, я бы хотіл достатися близко к грошам и потішитися грошами и вас потішити. Мой противник хоче обнизити рос-ходы. Он хоче завести право, абы хлопи не носили краватки, кошели, ремени. Он хоче, абы хлопи сподней не носили, а отдали их своим женам. Але он без стыду и ганьбы просит правительство, абы му дали 130 тысяч долларов. Та на што? На то, чтобы выплатити свою сусідку, которая ище с того часу, як он был гринорьом не бесідувала с ним. (С гали месенжер подає му телеграмму. Он читат телеграмму, а потом говорит): Смотте ту! Мой противник не може ту прийти зо мном на дебату, бо ударил своим машином до телеграфного поста, певно п'яный был. Просит мене поддержати в його роботі, чтобы спрятати всі стопы и дерева от дороги. То мы маме платити зато, же он не зна управляти машином? Га?

Як он єсть в біді, то іде до мене, до славного Ваня Пепериці! А ци ви були даколи в його офісі? У него все напись завішений; "Буду назад за 15 минут". А теперъ я вас прошу, ци мате вопросы до мене?

МАРИНА: — Што ты думаш зробити с тыма розводками, што берут пенсію? Ци они мусят тратити єй, як ся наново оженят?

ПЕПЕРИЦЯ: Я нигда не бывал женатый, ани розведеный, то в том не мам жадной практики. На тото вам може отвітити мой противник, бо он три разы был розведеный и три разы женатый.

АННА: А як буде с тыма старым дівками, што ся николи не поженили? Што ты думаш з ними зробити?

ПЕПЕРИЦЯ: Тоты дівки, котры николи не бывали женаты, то най ся отдадут, бо иначе не будут знати што то таке біда на світі.

ГРИЦ: Што ты думаш робити с тыма женами, што вшитки гроши в бінго програют?

ПЕПЕРИЦЯ: Дати єй веце грошей на нову гру в бінго. (Жены клапкают на сцені).

ПЕТРО: Як будеш конгрессманом, што с пияками будеш робил?

ПЕПЕРИЦЯ: Открою веце салунов, абы могли розыйтися свободно по них, абы ся не подусили в єдном, и абы жена го не нашла, аж як ся отерезвит. Ци добре так?

НОВОПРИБ.: — В справі формальной! Ци пан Пепериця полетит на Місяць, як буде конгрессманом?

ПЕТРО (с публики): — Не повіч му тото, най буде дурний...

ПЕПЕРИЦЯ: Правду мате, не повім мунич, най буде такий, який єст.

НОВОПРИБ.: — В справі формальной: што то такое конгрессман?

ПЕПЕРИЦЯ: — Бодай єс пропал и с твоима формальностями. Ты осле! Та ты не знаш, што то такое конгрессман? (До публики): Най його фраз возме и с його вопросами! Та я сам не знам, што то такое конгрессман? (До Новоприб.): Лем голосуй на мене, а ся дознаш.

СЦЕНА 8.

(Влітує Домка, летить до Пепериці, хоче го обнимати и цілувати).

ДОМКА: Славный наш пане Пеперицьо! Чула-м, же вас на конгрессмана выбирают. Не забудьте мене, як знаете, же я вас барз люблю!

ПЕПЕРИЦЯ (отпыхат єй от себе): Ты мене любиш? Я

нич о том не знам.

ДОМКА: Та не памятате, як зме ся цілували у Васермана?

ПЕПЕРИЦЯ: То було уж давно. Я тепер не любовник, а кандидат на конгресмана. Я ся тепер любовью не занимам. Ніт на то часу. Я ся тепер занимам державными справами, а не дівчатами. Памяташ ты, як перше я любил тебе, а ты мене не любила; теперь ты мен любиш, а я тбе не люблю... але и так ти поможу. (Веде єй к Новоприбывшому): Поцілуй його, бо ты таке любиш. (Новоприбывший злостно встає и летит до битки з Домком): Ты циганко, ты мадьярко, ты шуфлярко!

ДОМКА: А ты сой, што думаш, же ты пришол до Америки з бабами ся бити? (Хвачат го за варги, буються, а предсідатель бье киянком и кричит): Привітаймо нашого нового конгресмана! (Всі споза стола встають, подносят Пеперицю в гору с криком: Гурей, най живе Ваньо Пепериця, наш конгресман! (Зацилый час Новоприбывший и Домка буються. Куртина упад.

(Занавіс — конец II Акта).

АКТ III.

Повернувшись из Місяца Ваньо Пепериця бадат на решпектива каміня и обломки цеглы, принесены ним з Місяца. (Фотография взята на представлению 8 марта 1959 року в Юнкерс, Н. И., в Карпаторусском Американском Центрі).

Сцена тота сама, што и в I Акті, но о 20 роков позднійше. На стіні може быти великий місяц, або даякы атомны емблемы. На фронті сцены два столы. При подносі занавісы при єдном столі сідит Пепериця и через побольшаюче шкло студиоє камінья и обрывки цеглы, котрыма закладеный стол. Домка отріпуе порохи зо столов. Васер нетерпеливо выходит с поза бары до Пепериці.

СЦЕНА 9.

ВАСЕР: — Высокопочтенный конгрессман Пепериця! Попрячте тото камінья гет зо стола. Уж сте ся на нього напризерали дост цілу ночь, а камінья, яке было вчера, таке саме и днеска ёсть.

ПЕПЕРИЦЯ: Што може значити таке саме? Правда, оно вызерат, як камінья, але то дороже от золота, бо то материял

не з нашої планети, а привезеній з Місяца. Золота на землі мають сотки тонн, а того камінь неє лем тых пару фунтов. Почкайте, мистер Вассер, лем ся на Волл стриті довідають, же я вернул з Місяца с каміньом, то будете видіти, кілько золота они мі за нього дадут. Но я того каміня не продам за жадни гроши на світі, бо то камінь з другого світа...

ВАСЕР: Може то і правда, пане конгресман Пепериця, але ту тримати його на столі не виходить. Забрудили сте болотом обрус, а люде зараз будуть приходити, осма година, час отворити двери костумерам.

ДОМКА (стара, но милым голосом до Пепериці): А вы, пане конгресман, може бы сте хоц юшкы сербли. Не спали сте цілу ночь, ани сте нич не іли.

ПЕПЕРИЦЯ: Не іл єм ани ёе буду. Передомном ту важна задача. Я перший чоловік, повернувшись из Місяца, мам ту доказательство. (Показує на камінь). Для мене ідло тепер уж нема ниякого значення.

ВАСЕР: — Та вы не лем, же сте нич не іли, не спали, але сте ани никому не повіли, што сте виділи и яку подорож сте мали.

ПЕПЕРИЦЯ: Правду мате. Для мене тоты справы, як істи, пити, спати и любитися, тепер уж ёе важны. А што до подорожы, то вам повім, як под присягом, же лекше мі було достатися на Місяц, як до Конгрессу. До Конгрессу я летіл осем роков, а до Місяца всього три дні.

ВАСЕР: — Дай Боже здоров'я нашему Ваньови, што вернулся назад на землю. Он перший чоловік в істории світа, што вернулся с тамтого світа. Запишеме того до книжок.

ДОМКА: И нам такы чуда оповідають.

ПЕПЕРИЦЯ: Правда, же чуда. На місяцу дерева роснут дотори коріньом и вдолину голузями. Вода там не тече ріками до моря, а з моря розливатся ріками, а потом потоками до студенок. Там кто старий рахуєся молодий, а кто молодий, тот старий. Тото, што на землі добре, там єст злом, а што на землі зло, то там єст добро. Такий то Місяц перенощаний!

ДОМКА: Йой, мистер Пеперицьо, як я бы там любила жити.

НОВОПРИБ.: И я бы там любил быти, але як я лишу ту свои маєтки на Землі. Кто их от мене купит, кедь каждый має свои. А до того зас бым был емігрантом новоприбывшим, а я так полюбил быти американским ситизеном, што аж мя млоит.

ДОМКА (смієся): То от нашої супы!

НОВОПРИБИВШИЙ: — Та не с тамтого світа, а с Місяца.

ПЕПЕРИЦЯ (встає поважно, налявши горілки до шклянки, начинат говорити): — Як виджу, то наш Новоприбувший наймудрійший меже нами, бо ничому не вірит и всьо критикує. И я даколи такий был. Но в том віку, в яком я жил, наш салониста Васер, наша вейтерка Домка и наш славный Гриц Моримуха, то мы прожили тоты часы, што зме досталися на Місяц и ближе Солнца. Но и вокруг світа я облетіл, а назад я вернулся, бо повідали стары люде, же где добрі, то добрі, а дома найліпше. И я вернулся назад до Вассера и до Домки. Не будеме ту уж начинати любовны афери, бо уж зме стары. (До Домки): А правда, ци ніт, Домко? (Домка кивнула головом, же правда). Я Ту хочу передати “свою соборну торбу”, до якой я зберал записки из життя за 50 роков в Америці. Даю тоты записки нашему Новоприбувшому на памятку, жебы научился цінити людей, где бы они не были, ци на на земли, ци на місяци. А Тобі, Домко, говорю, принес нам той гіркоти, с кересином, ци с газолином супы, яку я іл ту 20 роков тому назад.

НОВОПРИБ.: — Прошу, ище в справі формальной...

ГРИЦ: — Сяд сой, бо тя махну!

ПЕПЕРИЦЯ: — Дай му спокий, ту свобода, най говорит, што хоче.

ГРИЦ: — Як свобода, то стрілити в морду свобода.

НОВОПРИБ.: — Пане Пеперицьо! В честь вашого счастливоо повооту рна землю я написагл малу співанку, которую я Вам ту задеклямую. (Енергично читат).

Ой, ты Ваню Пеперицьо, небесна, місячна птицьо!

Наша земля радо тя приймає, и сердечно тя витає.

Та най жиє Лемковщина, и любезна єй родина,

Та най сонце, місяц знає, што и лемко сердце має.

В честь Пепериці Ваня, я бы сказал и казаня,

А и в справі формальной, жебы-с жил нормально,

Жебы злетіл на небеса, без мотора, без колеса.

ГРИЦ (перерыват йому дальше говорити). — Дай сой спокий с казанями. Ліпше зробиш, як выпьеме за його здоровье.

ПЕПЕРИЦЯ: Дай спокой Новобрибувшому. Йому барз трудно життя поняти, то я йому отдаю мою практику життя. (Завішує му свою торбу с папірьом на шию, докладат каміньом, аж Новоприбувший пригнулся до землі). Ту есть, брате, tota земна тяга для тебе, бо я вертам назад на Місяц. И як вам відомо, на місяцу люде не старіют, а молодіют. Они родятся старым, а як помолодіют, то живут на вікы. То и я хочу отмолодіти и на вікы жити. (Хлипат супу, тихо за час).

НОВОПРИБ. — В справі формальной...

ПЕПЕРИЦЯ: — Ты зас отворил гамбу?

НОВОПРИБ: — Перепрашам, то не до Вас, пане Пепериця, а до Домки.

ДОМКА: — Боже заваруй — што таке?

НОВОПРИБ.: — Але Домко, той юшки чути газолином.

ПЕПЕРИЦЯ: Так має быти. Даколи я сербал тоту юшку, а тепер ты будеш, аж свойой смерти, бо я вертам назад на Місяц и буду ся призерал, як вы тоту юшку будете сербати.

(За сценом чути дивны звуки, Пепериця настороженый):

ПЕПЕРИЦЯ: — То моя каритка на місяц. Мушу спішитися, жебы-м не спізнил. (Летит ку выходу, всі летят за ним, хапаються го, лем Новоприбывший бере побільшаюче шкло и студиює юшку в мисяти. Дивны звуки утихают).

(Занавіс — Конец).

ДРАМАТИЧНА БІБЛІОТЕКА ЛЕМКО-СОЮЗА

1. Лемковське Весілля и Співанки	0.10
2. Спаношне Хлопство	0.10
3. Іцко Сват	0.10
4. Молоды Старых Ошукали	0.10
5. Американе и Клопоты Пана Превелебного	0.15
6. Братя Коллекторы	0.15
7. Муж Умер	0.15
8. Порозуміла	0.15
9. На Чужом Весілю	0.15
10. Женаты Женятся	0.15
11. Лемковські Вечирки	0.15
12. На Границі	0.15
13. Просвітители Народа и Просперита	0.15
14. Охотники	0.15
15. Мачоха и Конскрипция	0.15
16. Безроботны и Ситизены	0.15
17. Стары Кавалеры и Такы Теперь Дівчата	0.20
18. Куда Сердце Тягне	0.20
19. Весна	0.15
20. Стародавни Лемковські Вечирки и Ламанчак	0.15
22. Счастье в Новом Світі	0.20
23. Они Вернутся	0.20
24. Дві Жени	0.20
25. Ваньо Пепериця	0.30
26. Любовь Неволю Ламе	0.50
27. Руковины	0.25

Представления в Календарях из минувших роков

1. Як Чорты Панов Взяли (1933); 2) Вертеп в Карпатах (1934); 3) Петро Павлик зо Спиша (1938); Заверуха на Лемковині (1939); 5) Дві Сестри (1949); 6) Нашы Спорты и 7) Так То Было (1950); 8) Карпаторусску Партизаны (1951); 9) По Войні Пришла Нова Біда (1954); 10) Заручини (1957).

Представления в Нашої Книжці

1) Вертеп в Карпатах; 2) Шолтыс; 3) Петро Павлик зо Спиша; 4) Дві Натуры; 5) Просперита; 6) Німецка Украина.

За всіми книжками и информаціями писати на адрес:

LEMKO ASSOCIATION

556 Yonkers Avenue

Yonkers 4, N. Y.